

Lietuvos finansų sektoriaus ataskaitinių duomenų surinkimo pertvarka

2020

Dalyvavimas viešoje konsultacijoje

Šios konsultacijos tikslas – sužinoti Lietuvos finansų sektoriaus įmonių ir organizacijų nuomonę apie problemas, su kuriomis susiduriama teikiant ataskaitinius duomenis Lietuvos bankui, ir gauti pasiūlymų dėl ataskaitinių duomenų teikimo proceso tobulinimo.

Atsakyti į konsultacijoje iškeltus klausimus kviečiami finansų rinkos dalyviai ir juos vienijančios organizacijos, Lietuvos viešojo sektoriaus atstovai, finansų sektoriaus ataskaitas audituojančios įmonės ir kiti suinteresuoti asmenys.

Jūsų nuomonė būtų vertingiausia, jeigu ji:

- būtų argumentuota;
- esant galimybei, būtų papildyta konkrečiais praktiniais pavyzdžiais;
- esant galimybei, būtų pateikta kuo daugiau konkrečių pasiūlymų dėl atskaitomybės tobulinimo.

Atsakymus prašome siųsti el. paštu info@lb.lt arba šiuo adresu: Gedimino pr. 6, LT-01103 Vilnius. Atsakymų lauksime iki 2020 m. rugpjūčio 14 d.

Duomenų apsaugos politika

Viešos konsultacijos metu gauti respondentų asmens duomenys Lietuvos banke tvarkomi vadovaujantis Viešų konsultacijų metu gautų asmens duomenų tvarkymo Lietuvos banke tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos banko valdybos pirmininko 2016 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. V 2016/(1.7-260603)-02-108 „Dėl Viešų konsultacijų metu gautų asmens duomenų tvarkymo Lietuvos banke tvarkos aprašo patvirtinimo“. Renkamų duomenų valdytojas yra Lietuvos bankas (juridinio asmens kodas 188607684, adresas: Gedimino pr. 6, LT-01103 Vilnius).

Renkami ir tvarkomi šie asmens duomenys: respondento vardas ir pavardė; kontaktiniai duomenys: telefono numeris, adresas arba el. pašto adresas; atsakymai į viešos konsultacijos metu užduotus klausimus ir kiti respondento sprendimu pateikti duomenys.

Lietuvos bankas viešai paskelbs tik apibendrintus (nuasmenintus) respondentų atsakymus, komentarus ir nuomonę ir nenurodys asmens tapatybę leidžiančių nustatyti duomenų. Respondentas turi teisę nesutikti, kad jo atsakymai, komentarai ir nuomonė ar pateikiama konfidenciali informacija būtų skelbiami, jei tai prieštarautų teisėtiems jo interesams. Respondentas, nesutinkantis, kad jo atsakymai ar tam tikra pateikta informacija būtų paskelbti viešai, tai turi nurodyti pateikdamas prašymą. Tokiu atveju respondento atsakymai ar nurodyta neskelbtina informacija nebus skelbiami, tačiau bus įvertinti, kaip ir kitų respondentų atsakymai.

Jei turite klausimų dėl dalyvavimo viešoje konsultacijoje, galite kreiptis el. paštu info@lb.lt.

Santrumpos

AML / CTF – pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencija (angl. *Anti-Money Laundering and Counter Terrorist Financing*)

API – atvirojo ryšio sąsaja (angl. *Application Programming Interface*)

BIRD – Bankų integruotosios atskaitomybės žinynas (angl. *Banks Integrated Reporting Dictionary*)

CDCP – centrinis duomenų surinkimo punktas (angl. *Central Data Collection Point*)

EBI – Europos bankininkystės institucija (angl. *European Banking Authority*)

ECB – Europos Centrinis Bankas

ECBS – Europos centrinių bankų sistema

EIOPA – Europos draudimo ir profesinių pensijų institutas (angl. *European Insurance and Occupational Pensions Authority*)

EPĮ – elektroninių pinigų įstaiga

ES – Europos Sąjunga

ESMA – Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (angl. *European Securities and Markets Authority*)

FRD – finansų rinkos dalyviai

IReF – Integruotosios atskaitomybės sąranga (angl. *Integrated Reporting Framework*)

IT – informacinės technologijos

ĮVADAS

Lietuvos bankas iš esmės peržiūri organizacijos duomenų valdymo praktiką ir siekia nubrėžti ilgalaikę duomenų valdymo brandos didinimo perspektyvą. Siekiant optimizuoti duomenų valdymą organizacijoje, šiuo metu peržiūrimi ir vertinami: duomenų valdysenos modelis, naudojamos ataskaitinių duomenų surinkimo iš finansų rinkos dalyvių (FRD) priemonės, duomenų integravimo, saugojimo bei analizės technologijos. Taip pat Lietuvos bankas siekia būti inovatyvus finansų rinkos partneris ir užtikrinti tvarią finansų sektoriaus plėtrą, todėl ėmėsi bandomojo projekto pasitelkiant reguliavimo technologijas (*RegTech*) sukurti intelektualų sprendimą, kuris leistų supaprastinti ataskaitų teikimo procedūras ir sumažinti FRD tenkančią administracinę naštą bei ataskaitų teikimo statistikos ir priežiūros tikslais išlaidas (daugiau apie sprendimą rašoma 2 priede). Išnagrinėjęs galimas duomenų surinkimo proceso optimizavimo alternatyvas ir įgyvendinęs bandomąjį projektą, Lietuvos bankas kreipiasi į rinką su vieša konsultacija, siekdamas sužinoti rinkos dalyviams kylančias duomenų teikimo problemas ir jų lūkesčius. Siekiant duomenų valdymo pertvarkos strateginių tikslų, labai svarbu dialogo su FRD tęstinumas, taigi, skelbiant šią viešą konsultaciją, kartu tikimasi inicijuoti diskusijas dėl dalijimosi duomenų valdymo gerąja praktika ir bendros duomenų valdymo strateginės krypties numatymo.

Vieša konsultacija siekiame:

- išsiaiškinti finansų sektoriaus įmonių problemas, su kuriomis susiduriama įgyvendinant ataskaitinių duomenų teikimo Lietuvos bankui reikalavimą;
- sužinoti ir įvertinti finansų sektoriaus įmonių nuomonę apie kitokius, nei taikomas dabar, ataskaitinių duomenų surinkimo metodus, apie perėjimą nuo agreguotų duomenų ataskaitų teikimo prie duomenų aibės pasiėmimo pagal nustatytą duomenų modelį ir ataskaitų rengimo iš tų duomenų;
- supažindinti Lietuvos finansų sektoriaus įmones su skirtingų Europos Sąjungos (ES) institucijų vykdomomis iniciatyvomis ir ES vyraujančiomis atskaitomybės tendencijomis;
- pristatyti Lietuvos banko kartu su keliais FRD išbandytą ataskaitinių duomenų rinkimo prototipą;
- numatyti tolesnę ataskaitinių duomenų surinkimo plėtros ir bendradarbiavimo su FRD perspektyvą ir strategiją.

Mums svarbu sužinoti Jūsų nuomonę apie ataskaitinių duomenų surinkimo problemas ir galimus šios srities pokyčius ir apie tai, kaip greitai galėtų būti pereinama arba prisitaikoma prie naujo duomenų teikimo būdo, nuo kurio sektoriaus galėtume pradėti įgyvendinti pakeitimus.

DABARTINĖ PADĖTIS

Lietuvos bankas savo veiklą grindžia duomenimis ir tyrimais pagrįstais sprendimais, todėl duomenų prieinamumas, patikimumas, operatyvumas vaidina svarbų vaidmenį vykdant pinigų ar makroprudencinę politiką, finansų rinkos dalyvių priežiūrą, atliekant ekonomikos analizę, rengiant prognozes, vykdant finansinio stabilumo rizikų stebėseną ir kitas funkcijas. Dėl šių priežasčių prižiūrimi FRD turi priežiūros institucijai pateikti reikiamus duomenis apie savo finansinę būklę ir veiklą. Lietuvos bankas taip pat sudaro ir skelbia visuomenei išsamia, tarptautinius standartus atitinkančią ir tarp ES valstybių narių galimą palyginti statistiką.

2008 m. pasaulio finansų krizė atskleidė didelius ES teisinės sistemos, reglamentuojančios finansinių paslaugų teikimą, trūkumus. Per finansų krizę išryškėjo finansų sistemos reguliavimo spragos, didelis informacijos trūkumas ir nepakankamas ataskaitų atitinkamoms priežiūros institucijoms teikimas. Reguliavimo ataskaitose buvo naudojami apibendrinti duomenys, dėl to buvo prarandama svarbi informacija, reikalinga gilesnėms įžvalgoms apie rizikas pasidaryti; galimybės įžvelgti tarpusavio priklausomybes finansų rinkose buvo ribotos, informacija teikta keletą mėnesių atsiliekant.

Po krizės reguliavimo sistema buvo pertvarkyta, priimta daugiau kaip 40 ES finansinių paslaugų teikimą reglamentuojančių teisės aktų, numatyta daug naujų ir dažniausiai – išsamesnių priežiūros atskaitomybės reikalavimų.

Tačiau dėl sparčiai besikeičiančio reguliavimo režimo tokia pertvarka krizės iškeltas problemas padeda spręsti tik iš dalies. Nors centriniams bankams ir kitoms priežiūros institucijoms teikiamos informacijos kiekis, ataskaitose nurodomų duomenų detalumas, dažnu atveju – ir ataskaitų teikimo dažnis padidėjo, vis dėlto Europos Komisijos atliktas vertinimas¹ rodo, kad ataskaitų teikimas dar nėra toks efektyvus, koks galėtų būti, ir kad kyla ataskaitų teikimo sistemų suderinamumo problemų. Neefektyvumas susidaro dėl reikalavimų neaiškumo ir nepakankamo standartų, bendro formato ir identifikatorių naudojimo. Pagal esamą reguliavimą priežiūros institucijoms teikiamose ataskaitose vis dar vyrauja pagal tam tikrus kriterijus apibendrinta informacija, o ją galima labai skirtingai interpretuoti, nes teikiant ataskaitas laikomasi nevisiškai nuoseklių visų atskaitomybės sistemų (angl. *reporting frameworks*) reikalavimų, vartojami netikslūs ar nevienodi terminai ir apibrėžtys. Dėl didelio pakeitimų skaičiaus ir dažnumo, trumpų įgyvendinimo terminų ir ataskaitas teikiančių subjektų daugėjimo centriniai bankai ir kitos priežiūros institucijos, taip pat FRD, patiria išlaidų, ypač pradiniam pakeitimų įgyvendinimo etape.

Siekdamos tobulinti finansų sektoriaus atskaitomybės priežiūros institucijoms praktiką, ES finansų sistemos institucijos imasi įvairių finansų rinkos duomenų valdymo iniciatyvų. Europos Centrinis Bankas (ECB), Europos bankininkystės institucija (EBI), Europos draudimo ir profesinių pensijų institutas (EIOPA), Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (ESMA) ir kitos institucijos siekia suvaldyti vis didėjančią duomenų kiekį, įvesti standartus, leidžiančius išnaudoti renkamų duomenų potencialą analizei ir įžvalgoms formuoti. Daugiau informacijos apie pagrindines iniciatyvas galima rasti 1 priede.

Dabartinė duomenų pateikimo praktika turi tokių trūkumų:

---

¹ Žr. https://ec.europa.eu/info/publications/191107-fitness-check-supervisory-reporting_lt.

- ataskaitose centriniam bankui ar kitai priežiūros institucijai daugiausia teikiami pagal ataskaitų reikalavimus apibendrinti (agreguoti) duomenys, todėl, nepateikus papildomų užklausų finansų įstaigoms, nėra galimybės atlikti išsamesnę pateiktų duomenų analizę ar nuodugnesnį tyrimą;
- dėl didelio neapibrėžtumo ir susidarantišios nevienodo duomenų skaičiavimo ir analizės galimybės priežiūros institucijai sunku atlikti palyginamąją analizę;
- FRD ataskaitoms rengti ir atskaitomybės pakeitimams įgyvendinti naudoja papildomų finansinių ir žmogiškųjų išteklių;
- daugelis ataskaitų teikiamos retrospektyviai, t. y. jose perteikiama situacija, kuri buvo praėjusį mėnesį, ketvirtį, metus ar pan.;
- sparčiai besiplėtojančios skaitmeninės technologijos kelia naujų finansų rinkos dalyvių priežiūros ir rizikos valdymo poreikių, o gaunamų duomenų kokybė juos ne visada atitinka.

1 pav. Dabartinis duomenų teikimo Lietuvos bankui procesas

FRD tenkanti atskaitomybės našta nemaža, nevienoda našta tenka skirtingiems sektoriams. Kadangi skirtingoms funkcijoms atlikti reikalingi nevienodo pjūvio duomenys ir ES institucijų keliami reikalavimai bei papildomai nustatomi nacionaliniai reikalavimai skiriasi, Lietuvos bankui skirtingu periodiškumu pateikiama daug besiskiriančių ataskaitų formų. Šiuo metu finansų rinkos dalyviai ataskaitas Lietuvos bankui teikia įvairiu formatu, daugiausia XBRL, XML, *Excel*, *Word* ar PDF failais, siunčiamais per įvairias ataskaitų teikimo sistemas (Ataskaitų priėmimo sistemą APS, Internetinę ataskaitų priėmimo sistemą i-APS, Apsikeitimo failais sistemą AFS) ar el. paštu.

Tačiau daugeliui Lietuvos bankui teikiamų ataskaitų sudaryti naudojami tie patys pirminiai (neapdoroti) duomenys (angl. *raw data*), jie apibendrinami pagal nustatytus kriterijus ir atvaizduojami skirtingose ataskaitose. Todėl šį procesą galima peržiūrėti iš esmės ir, atsižvelgus į ES mastu planuojamus pokyčius bei apsvaščius galimas alternatyvas, rasti tinkamiausią sprendimą, kaip pagerinti duomenų surinkimą kartu išlaikant aukštą jų kokybę, ir sumažinti atskaitomybės sąnaudas.

Duomenų teikimo proceso tobulinimas suteiktų naudos ir finansų rinkų dalyviams, ir Lietuvos bankui.

2 pav. Potenciali duomenų teikimo proceso tobulinimo nauda

Finansų rinkos dalyviams (FRD)

- ✓ Sudarytos sąlygos didesniai FRD atskaitomybės automatizavimui.
- ✓ Mažesnės ataskaitų sudarymo išlaidos, nes dalis ataskaitų iš surinktų duomenų bus rengiamos Lietuvos banke.
- ✓ Galimybė naują sprendimą panaudoti pateikiant duomenis FRD klientams ir partneriams.
- ✓ Greitesnis ir pigesnis duomenų analizės sprendimų kūrimas dėl sutartų bendrų metodinių ir technologinių duomenų valdymo principų.
- ✓ Atlaisvinami FRD ištekliai, skirti neoptimaliam ataskaitų rengimui, teikimui ir tikslinimui, ir jie nukreipiami į didesnės vertės pagrindines FRD veiklas.

Bendri privalumai

- ✓ Didelis skaidrumas visoje šalies finansų rinkoje.
- ✓ Dėl bendros duomenų surinkimo metodikos mažiau klaidų, netikslumų ir dubliavimo.
- ✓ Platesnės ir gilesnės duomenų analizės įžvalgos pasitelkiant pažangiosios analitikos priemones.
- ✓ Dėl sklandesnio naujų rinkos dalyvių įtraukimo į paprastesnę atskaitomybės sistemą patrauklesnė šalies finansų rinka.

Lietuvos bankui

- ✓ Automatizavus duomenų surinkimo procesą greitesnis duomenų ir ataskaitų prieinamumas. Duomenys ir ataskaitos gaunami laiku.
- ✓ Dėl surenkamų pirminių duomenų didėjantis ataskaitų bei įžvalgų kompleksiskumas ir patikimumas.
- ✓ Didelis duomenų analizės ir susiejimo tikslumas.
- ✓ Bus pasirengta teikti detalius duomenis ECB.
- ✓ Ištekliai, susidarantys visiškai automatizavus duomenų surinkimą, nukreipiami į patikimesnę duomenimis pagrįstą pinigų politiką, nuodugnesnę FRD peržiūrą, išsamesnę statistiką.

ATASKAITINIŲ DUOMENŲ SURINKIMO POKYČIAI

Imdamasis duomenų surinkimo proceso tobulinimo, kuris leistų supaprastinti ataskaitų teikimo procedūras ir sumažinti finansų rinkos dalyviams tenkančią administracinę naštą, **Lietuvos bankas siekia įvertinti, ar ir kaip galima esamą duomenų teikimo metodiką ir sistemas pakeisti naujomis, pažangesnėmis ir efektyvesnėmis.**

Naujuoju sprendimu siekiama FRD atskaitomybę automatizuoti, o priežiūros institucijai suteikti naujo lygio stebėsenos ir analizės galimybių. Nuo ataskaitų teikimo (angl. *push*) būtų pereinama prie mikroduomenų (pirminių (žemiausiu duomenų rinkimo lygmeniu surenkamų) duomenų) pasiėmimo (angl. *pull*), o ataskaitos būtų rengiamos kitokiu principu, remiantis pagal duomenų modelį pateiktais išsamiais mikroduomenimis. Tai leistų Lietuvos bankui ataskaitas sudaryti tiksliau, jas turėti laiku ir savo įžvalgomis apie galimas rizikas finansų sistemai pasidalyti su FRD. Taip ne tik didėtų priežiūros ir statistikos praktikos efektyvumas, būtų daromas teigiamas poveikis finansų sistemos stabilumui ir patikimumui, bet ir būtų prisidedama prie tyrimais ir duomenimis pagrįstų pinigų politikos sprendimų priėmimo.

3 pav. Atskaitomybės tipai pagal duomenų ir informacijos teikimo būdą

Informacijos teikimo būdas	Duomenų teikimo būdas	FRD parengia ataskaitas (ataskaitinius duomenis) ir juos teikia centriniam bankui (angl. <i>push</i>)	FRD parengia ataskaitinius duomenis, o centrinis bankas juos savarankiškai pasiima (angl. <i>pull</i>)
Agreguotų duomenų ataskaitos, parengtos pagal teisės aktų reikalavimus		Dabar dažniausiai naudojamas FRD atskaitomybės būdas	Retai pasitaikantis atskaitomybės būdas
Pirminiai duomenys (mikroduomenys), perduodami pagal nustatytą duomenų modelį		Skirtas <i>ad hoc</i> informacijai pakeisti, pavyzdžiui, pasikeitus atsakingam asmeniui (angl. <i>key person</i>) ar įvykus operacinės rizikos įvykiui	Šiuo metu netaikomas. Tai pagrindinė kryptis, kuria norėtų tobulinti FRD duomenų surinkimą Lietuvos bankas

Daugeliui FRD teikiamų skirtingų ataskaitų naudojami tie patys mikroduomenys, tačiau jiems parengti gali būti naudojama labai jautri informacija. Todėl svarbu įvertinti, ar visa informacija, reikalinga ataskaitoms sudaryti, gali būti perduodama mikroduomenų pavidalu, ar vis dėlto dalis informacijos, šiuo metu pateikiamos apibendrinta (agreguotų duomenų) forma, tik tokia forma ir gali būti perduodama.

Taip pat svarbu žinoti Jūsų poziciją dėl mikroduomenų perdavimo būdo. Iki šiol taikomas ataskaitų teikimo metodas yra pagrįstas ataskaitų perdavimu reguliuotojui automatinio arba rankiniu būdu, su sertifikatu prisijungus prie ataskaitų perdavimo sistemos. Įmonės savarankiškai parengia ataskaitas tokiais pjūviais ir formatais, kurie yra apibrėžti teisės aktais. Lietuvos bankas yra įdiegęs sprendinius, kurie leidžia įmonėms per vartotojo sąsają užpildyti ataskaitas ir rankiniu būdu, o duomenis pateikti tokiais formatais, kurie reikalingi tolesniam ataskaitų perdavimui arba apdorojimui. Dėl didelio ir vis didėjančio renkamų duomenų kiekio jau šiandien matyti, kad renkamieji duomenys turi būti smulkinami iki mikroduomenų.

Taikant duomenų pasiėmimo metodą, duomenys pagal standartizuotą duomenų modelį atiduodami į tam tikrą platformą, o reguliuotojas juos pasiima ir iš duomenų sudaro ataskaitas. Kad būtų

galima taikyti šį metodą, reikėtų sutarti dėl centriniam bankui ir FRD bendro duomenų žodyno, kuris yra numatomas ėmusis iniciatyvos rengti Bankų integruotosios atskaitomybės žodyną (angl. *Banks Integrated Reporting Dictionary*, BIRD) ir Integruotosios atskaitomybės sąrangą (angl. *Integrated Reporting Framework*, IReF). Žodynas, kuriame būtų pateiktos duomenų apibrėžtys, leistų atsisakyti skirtingų ataskaitų formų ir iš gautų duomenų numatytu periodiškumu būtų galima rengti atskaitomybės ataskaitas, skirtas perduoti ECB ir kitoms institucijoms.

Nauja atskaitomybės praktika galėtų būti realizuojama tiek ataskaitų teikimo, tiek savarankiško duomenų pasiėmimo metodu. Kad ir kuris sprendimas būtų pasirinktas, centrinis bankas ir FRD turėtų investuoti į IT pakeitimus, todėl svarbu žinoti, kokiems pokyčiams FRD yra nusiteikę ir kaip vertina galimybes keistis duomenimis trumpuoju ir ilguoju laikotarpiais, atsižvelgdami į besikeičiančią ekonominę, technologinę, socialinę ir kitokią aplinką.

Nauja atskaitomybės praktika ir naujos technologijos leistų finansų įstaigoms sutaupyti laiko ir sumažinti žmogiškųjų išteklių išlaidas bei investicijas į IT ateityje. Šių dienų verslo sprendimų priėmimas neįsivaizduojamas be verslo analitikos (angl. *business intelligence*) priemonių, kurias įmonės naudoja verslo informacijos duomenų analizei. Jeigu atskaitomybė Lietuvos bankui būtų pakeista taip, kad FRD teiktų mikroduomenis, o ataskaitas Lietuvos banko ar ES institucijų reikmėms sudarytų pats Lietuvos bankas, būtų svarbu sužinoti, kokie Jūsų įmonės lūkesčiai dėl vėliau įmonei pateikiamų galutinių ataskaitų ir Lietuvos banko atliekamos analizės.

Klausimai viešos konsultacijos dalyviams

K1

Su kokiais iššūkiais (aiškumo, efektyvumo, operatyvumo, patogumo ir pan.) susiduriate rengdami ir teikdami ataskaitas ar duomenų rinkinius Lietuvos bankui?

K2

Jeigu galite, įvertinkite, kiek VDDE (visos darbo dienos ekvivalentų) reikia Jūsų įmonei per metus (vidutiniškai), kad būtų sudarytos ir pateiktos ataskaitos Lietuvos bankui iki jas patvirtinant? Prašom nurodyti, kurie etapai trunka ilgiausiai ir reikalauja daugiausia išteklių (tinka ir apytikslis ekspertinis vertinimas):

- duomenų paruošimas ar surinkimas įmonėje
- duomenų apdorojimas, ataskaitų sudarymas
- ataskaitų suderinimas su vadovybe
- ataskaitų pateikimas Lietuvos bankui ir pasirašymas
- duomenų patikimumo įvertinimas Lietuvos banke (iki ataskaitas patvirtinant).

K3

Trumpai aprašykite, kaip ir kiek dabartinė atskaitomybė Lietuvos bankui galėtų būti keičiama. Kviečiame teikti pasiūlymus, kaip būtų galima palengvinti dėl duomenų (ataskaitų) surinkimo patiriamą administracinę naštą.

K4	Kaip vertintumėte atskaitomybės sistemos centralizavimą, kur galėtų būti ši funkcija sutelkta?
K5	Kaip manote, nuo kurių ataskaitų reikėtų pradėti norint sklandžiai įgyvendinti Jūsų nurodytus (atsakant į K3 ir K4 klausimus) pakeitimus? Pasidalykite savo įžvalgomis ir siūlymais, kokie galėtų būti naujojo atskaitomybės sprendimo plėtos terminai ir etapai.
K6	Ar taikote arba planuojate taikyti Bankų integruotosios atskaitomybės žodyną (BIRD – <i>Banks Integrated Reporting Dictionary</i> ; daugiau informacijos apie BIRD pateikiama 1 priede). Jeigu taikote kitus duomenų valdymo standartus, juos nurodykite ir pasidalykite jų taikymo patirtimi.
K7	Prašome įvardyti, koks mikroduomenų perdavimo būdas Jums atrodytų perspektyviausias: <ul style="list-style-type: none"> a) pagal Lietuvos banko paskelbtą specifikaciją techninį sprendimą parengia Jūsų įmonė (organizacija) savo IT ištekliais; b) Lietuvos bankas parengia techninį sprendimą, o jam įdiegti Jūsų įmonė (organizacija) pasitelkia savo IT išteklius; c) Lietuvos bankas įsigyja techninį sprendimą, o patirtos išlaidos dengiamos pagal metodiką; d) Kita (įrašyti).
K8	Prašom nurodyti, prie kokių mikroduomenų, Jūsų įmonės naudojamų Lietuvos bankui teikiamoms ataskaitoms sudaryti, negalėtumėte suteikti prieigos. Kurioms ataskaitoms sudaryti yra naudojami šie mikroduomenys ir kokios priežastys lemia jų konfidencialumą?

Prašom nurodyti, kokias ataskaitas ar išvalgas norėtumėte gauti:

- a) tik Jūsų įmonės (organizacijos) pateiktų duomenų pagrindu sudarytas ataskaitas, suteikiančias galimybę atlikti nuodugnesnę šių duomenų analizę (ataskaitos skaitymo galimybės prieinančios iki pat pirminių duomenų, angl. *drill till raw data*);
- b) visos rinkos apibendrintų duomenų pagrindu parengtas ataskaitas, sudarančias galimybę atlikti nuodugnesnę analizę (tokio nuodugnumo, kokį leistų suteiktos teisės);
- c) ataskaitas, kurios bus teikiamos kitoms priežiūros institucijoms (pvz., ECB, EBI);
- d) pranešimus apie galima riziką (angl. *alert*), kitas ataskaitas (nurodykite, kokias);
- e) kita (įrašyti).

K9

Pateikite platesnį komentarą.

K10

Kitos Jūsų pastabos ar pasiūlymai.

PRIEDAI

1 priedas. Europos Sąjungos institucijų vykdomos iniciatyvos

Šiuo metu ES finansų sistemos institucijos aktyviai vykdo iniciatyvas finansų rinkos duomenų valdymo klausimais. ECB, EBI, EIOPA, ESMA ir kitos institucijos šiems klausimams skiria dėmesio siekdamos suvaldyti vis augantį duomenų kiekį. Jos įveda standartus, leidžiančius išnaudoti renkamų duomenų potencialą analitikai ir įžvalgoms formuoti.

Bankų integruotosios atskaitomybės žodynas

Bankų integruotosios atskaitomybės žodynas (BIRD) yra bendra Europos centrinių bankų sistemos (ECBS) ir bankų sektoriaus vykdoma iniciatyva, kuria siekiama skatinti bendradarbiavimą atskaitomybės srityje, mažinti bankų atskaitomybės našta ir gerinti duomenų kokybę.

BIRD esmę sudaro duomenų rinkinys, kurį bankai gali pasirengti iš savo vidinių sistemų duomenų ir naudoti rengdami ataskaitas centriniams bankams ar kitoms priežiūros institucijoms. BIRD turi aiškiai apibrėžtas duomenų transformavimo taisykles, kurios leidžia parengti institucijoms teikiamų ataskaitų duomenis iš BIRD aprašyto (iš bankų vidinių sistemų duomenų parengto) duomenų rinkinio.

BIRD tikslas yra padėti bankams vykdyti su atskaitomybe susijusius įsipareigojimus. BIRD nėra privalomas, kiekvienas rinkos dalyvis sprendžia savarankiškai, ar jį įsidięgti. Tai nėra atskaitomybės reikalavimai rinkos dalyviams. Šis žodynas yra laisvai prieinamas bankams ir visoms suinteresuotoms šalims, pavyzdžiui, programinės įrangos kūrėjams.

Daugiau: https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/co-operation_and_standards/reporting/html/bird_dedicated.en.html.

Integruotosios atskaitomybės sąranga

Integruotosios atskaitomybės sąranga (IReF) yra ECBS vykdoma iniciatyva, kuria siekiama ECBS lygiu taikomos bankų sektoriaus statistinės atskaitomybės reikalavimus sujungti į bendrą, euro zonos mastu suderintą atskaitomybės sistemą. IReF iš esmės apima ECB reglamentų dėl pinigų finansų institucijų balanso, palūkanų normų statistikos, vertybinių popierių turėtojų statistikos ir paskolų rizikos duomenų „AnaCredit“ reikalavimus, bet numatoma, kad IReF galės apimti ir nacionalinius poreikius.

Tikimasi, kad esamų statistikos reikalavimų integravimas sumažins statistinės atskaitomybės našta, besidubliuojančios informacijos teikimą ir pagerins duomenų kokybę. Tarp šalių suderinta atskaitomybė suteiks papildomos naudos bankams, veikiantiems skirtingose šalyse.

Šiuo metu dar tik atliekami tyrimai, taigi nėra aišku, kaip IReF galutinai atrodys ir kas bus sutarta dėl šios sąrangos įgyvendinimo būdo. Šiuo metu numatomas IReF įgyvendinimo intervalas yra 2024–2027 m. Jei IReF bus įgyvendinta, ji bus privaloma visoms euro zonos šalims. IReF duomenų modelis (projektas) yra kuriamas duomenų rinkinio „AnaCredit“ pagrindu. Lietuvos banke šis duomenų rinkinys yra realizuotas Paskolų rizikos duomenų bazėje (PRDB).

Daugiau: https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/co-operation_and_standards/reporting/html/index.en.html.

Centrinis duomenų surinkimo punktas

Centrinis duomenų surinkimo punktas (angl. *Central Data Collection Point*, CDCP) yra nukreiptas į centralizuotą bankų sektoriaus ataskaitų surinkimą. Kadangi antrasis Kapitalo reikalavimų reglamentas (KRR2) įpareigoja EBI parengti integruotosios atskaitomybės galimybių studiją dėl statistinių, pertvarkymo ir riziką ribojančių duomenų rinkimo iš bankų ir įtraukti atitinkamas institucijas, ypač ECBS, šiuo metu yra keliami ir analizuojama iniciatyva turėti centralizuotą duomenų rinkimo punktą (CDCP). Jis būtų pagrindinis duomenų surinkimo taškas, ir institucijos, užuot teikusios duomenis centriniams bankams, juos teiktų tiesiogiai šiam punktui.

Tuo atveju, jei EBI įgyvendintų CDCP iniciatyvą:

- bankai statistinius, pertvarkymo ir riziką ribojančius duomenis teiktų tiesiogiai į šį punktą;
- duomenų perdavimui būtų naudojamas vienas duomenų žodynas (tikėtina, BIRD), apimantis visus duomenų rinkinius, bendras procedūras ir duomenų perdavimo formatus;
- kiekvienas duomuo į CDCP būtų pateikiamas tik vieną kartą;
- tarpvalstybinėms bankų grupėms būtų leidžiama duomenis apie savo užsienio filialus (patronuojamąsias įmones) pateikti tik vieną kartą – per patronuojančiąją įmonę;
- Europos ir nacionalinės institucijos galėtų iš karto ir tuo pačiu metu išsitraukti duomenis iš CDCP ir juos naudoti savo sistemose;
- IT architektūra galėtų būti decentralizuota;
- statistinių duomenų surinkimas ir pertvarkymo bei rizikos ribojimo duomenų surinkimas būtų koordinuojami atskirai.

Kol kas EBI galimybių studija, apimanti CDCP iniciatyvą, tik rengiama ir jokių CDCP sukūrimo terminų dar nėra numatyta.

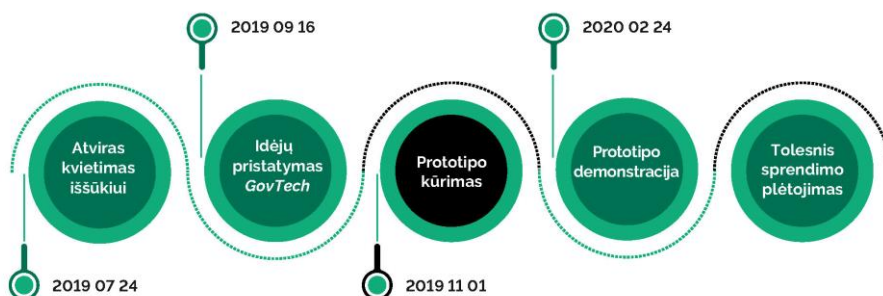
Daugiau: <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/single-rulebook/interactive-single-rulebook/101541>.

2 priedas. Išmanusis atskaitomybės sprendimas

Lietuvos bankas „GovTech Lab“ platformoje² paskelbė apie iššūkį sukurti išmanų atskaitomybės sprendimą³, kuris leistų Lietuvos bankui iš FRD surinkti struktūrizuotus mikroduomenis ir iš jų automatiškai sudaryti reikiamas ataskaitas. Tai reikštų, kad ataskaitos pagal taikomą duomenų modelį ir agregavimo taisykles visada būtų gaunamos laiku ir reikiamais pjūviais. Pagrindinis siekiamas tikslas – sukurti sprendimą, kuris supaprastintų ataskaitų teikimo procedūras ir sumažintų administracinę naštą, t. y. sumažintų FRD tenkančias laiko, žmogiškųjų išteklių ir investicijų į IT sąnaudas. Imantis šios iniciatyvos, buvo tikimasi, kad rinkoje bus sukurtas ar rastas technologinis sprendimas, pasižymintis apibūdintomis savybėmis.

Per gana trumpą laiką buvo pasiūlytas sprendimas pasitelkti atvirojo ryšio sąsają (API) bei didelių duomenų analitikos technologijas pageidaujama rezultatui gauti ir sukurtas sprendimo prototipas.

2 pav. Sprendimo įgyvendinimo laiko juosta

Šio sprendimo įgyvendinimui užtikrinti buvo sutelktos bendros Lietuvos banko, IT įmonių ir prižiūrimų FRD pajėgos. Prototipui sukurti buvo atrinktos dvi pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimo priežiūrai skirtos ataskaitos ir jų testavimo aktualumas buvo derinamas su finansų įstaigomis. Duomenys buvo automatiškai renkami ir apdorojami panaudojant išmanų atskaitomybės sprendimo prototipą, t. y.:

- naudojant verslo analitikos priemonių rinkinį, Lietuvos bankui buvo suteikta prieiga prie finansų įstaigų ataskaitų;
- Lietuvos banko analitikai turėjo galimybę ne tik peržiūrėti įprastas ataskaitas, bet ir atlikti nuodugnią analizę pagal visus FRD suteiktus kriterijus.

2020 m. vasario 24 d. „Rockit“ inovacijų centre įvykusio renginio apie reguliavimo technologijas metu buvo pristatytas prototipas (nuoroda į [vaizdo įrašą](#)). Lietuvos banko informacinis pranešimas apie įvykusį renginį paskelbtas [čia](#).

² Žr. <https://www.govtechlab.lt/>.

³ Žr. <https://www.lb.lt/lt/naujienos/ismaniojo-prieziuros-sprendimo-kurimas-3-zingsniai>.

3 priedas. Viešos konsultacijos atsakymų forma

KLAUSIMO NR.	ATSAKYMAS	KOMENTARAS ARBA PASTABOS
K1		
K2		
K3		
K4		
K5		
K6		
K7		
K8		
K9		
K10		